

Nationaal Archief
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Nummer Toegang: 2.08.66

**Inventaris van het archief van de
Directie van de Staatsloterij, 1757-
1941**

Versie: 25-01-2022

G.J. Lamfers, Centrale Archief Selectiedienst

Nationaal Archief, Den Haag 2003

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	7
De verwerving van het archief.....	7
Inhoud en structuur van het archief.....	8
Selectie en vernietiging.....	8
Verantwoording van de bewerking.....	8
Verantwoording van de inventarisatie (geschreven door G.J. Lamfers)....	8
Verwant materiaal.....	10
Beschikbaarheid van kopieën.....	10
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	11
I. STUKKEN VAN ALGEMENE AARD.....	11
II. STUKKEN BETREFFENDE BIJZONDERE ONDERWERPEN.....	12
A. ORGAAN.....	12
1. Interne organisatie.....	12
2. Personeel.....	12
B. TAAK.....	12

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Ministerie van Financiën: Directie Staatsloterij

Archiefbloknummer:

F2

Omvang:

17 inventarisnummer(s); 0,25 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Generaliteyts Lotereye der Vereenigde Nederlanden, 1757 - 1804

Bataafse Generaliteitsloterij, 1805 - 1806

Koninklijke Hollandsche Loterij, 1806 - 1810

Keizerlijke Hollandsche Loterij, 1811 - 1813

Nederlandsche Loterij, 1813 - 1815

Koninklijke Nederlandsche Loterij, 1816 - 1848

Staatsloterij, 1848 - 1885

Nederlandsche Staatsloterij, 1886 - 1929

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief bevat stukken betreffende de organisatie van de Staatsloterij. Het archief is slechts fragmentarisch bewaard gebleven.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Ministerie van Financiën: Directie Staatsloterij, nummer toegang 2.08.66, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Staatsloterij, 2.08.66, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

Bij resolutie van 4 april 1726 besluiten de "Hooghmogende Heeren Staaten Generaal" tot de eerste "Generaliteyts Loterye der Vereenigde Nederlandtsche Provinciën". De loop der staatkundige gebeurtenissen in de Nederlanden wordt weerspiegeld in een groot aantal naamswijzigingen van de Staatsloterij:

- Generaliteyts Loterye der Vereenigde Nederlanden;
- Bataafse Generaliteitsloterij;
- Koninklijke Hollandsche Loterij;
- Keizerlijke Hollandsche Loterij (1811);
- Loterie dite hollandaise;
- Loterie cidevant hollandaise (ook wel: Loterie de Hollande);
- Nederlandsche Loterij;
- Koninklijke Nederlandsche Loterij;
- Koninklijke Nederlandsche Staatsloterij;
- Nederlandsche Staatsloterij (1848).

Het Fransch Keizerlijk Decreet van 13 oktober 1812 (door de Regering genoemd: reglement) is de grondslag van alle verordeningen terzake van de loterij. De latere Besluiten worden vermeld als nadere Verordeningen. Bij "Wet van den 23sten juli 1885, tot regeling der Staatsloterij" (Staatsblad 142) wordt voor het eerst de organisatie bij wet vastgesteld.

De frequentie van de loterijen is in de loop der jaren steeds groter geworden: wordt aanvankelijk volstaan met één loterij per 10 maanden, in 1831 komt de frequentie op 3 per jaar.

De aanvankelijke opzet van de Staatsloterij is geweest om de overheid voor noodzakelijk voorzieningen een deel van de benodigde middelen te verschaffen. Naast deze inkomstenbron voor de Staat vormt de Staatsloterij tevens een middel ter beteugeling c.q. kanalisatie van de goklust. De Staatsloterij werkt volgens het klassikale stelsel: in artikel 8 van de Wet op de Kansspelen is het klassikale stelsel voor de Staatsloterij vastgelegd. Kenmerkend voor dit stelsel is de lange duur van elke loterij, die door een onderverdeling in klassen met afzonderlijke trekkingen en de telkens herhaalde vernieuwing van het prijzenpakket de aandacht tot het einde tracht te handhaven. Het aantal uit te geven loten, de prijs der loten en het schema van de uitgeloofde prijzen zijn van te voren bepaald.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Overbrenging van een overheidsarchief

Inhoud en structuur van het archief

SELECTIE EN Vernietiging

Uit de verantwoording van de inventarisatie door G.J. Lamfers:

"Tijdens de inventarisatie heeft vernietiging plaatsgevonden van archiefbescheiden conform de lijst van het Ministerie van Financiën, vastgesteld bij de beschikking van de Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur en de Minister van Financiën d.d. 20 september 1983, kenmerk M.M.A./Ar-63C1II.

Het betreft:

Periode 1854-1977

- aanbidding- en geleidebrieven;
- correspondentie betreffende loterijen;
- financiële bescheiden.
- stukken betreffende sollicitatie, benoemingen en ontslagen van collecteurs en debitanten, werkhervattingen, afdracht van sociale premies, ziektegeld.

Periode 1785-1985

- Boekhoudkundige bescheiden (giro- en bankafschriften, invoerdocumenten bank en giro, overschrijvingsformulieren, rente- en correctienota's).

Verantwoording van de bewerking

In 1992 heeft inventarisator G.J. Lamfers van het Ministerie van Financiën een klassieke inventaris gemaakt van het archief van de Staatsloterij. Het betreft hier de periode 1757-1990. Uit dit deel heeft de CAS de bescheiden uit de periode tot 1941 opgenomen in een 'nieuwe' klassieke inventaris die bestaat uit twee dozen. In de klassieke inventaris van G.J. Lamfers was een verantwoording van de inventarisatie aanwezig. Deze verantwoording is in deze verantwoording overgenomen.

Verantwoording van de inventarisatie (geschreven door G.J. Lamfers)

Vooruitlopend op een mogelijke privatisering in 1990 werd in 1986 een groot aantal archiefbescheiden overgedragen aan het Bureau Semi-Statistische Archieven van het Ministerie van Financiën. Het betrof circa 235 m² archiefbescheiden, verpakt in archiefdozen en ordners, waarbinnen een chronologische ordening was gevolgd. De hoofdindeling bestond uit een groep bescheiden over de periode 1854-1935 (nader aangeduid als "Historisch Archief"), totaal 6 m², en een groep bescheiden over de periode 1936-1977 (nader aangeduid als Algemene Zaken), totaal 17 m². Beide groepen bescheiden omvatten voornamelijk aanbidding- en geleidebrieven,

---

correspondentie met collecteurs - debitanten - particulieren, financiële bescheiden en personele stukken (sollicitatie - benoemingen - ontslagenwerkhervattingen, etc. van collecteurs en debitanten). Hiernaast werd een groot aantal (circa 210 m²) boekhoudkundige bescheiden overgedragen over de periode 1977-1985: afschriften en invoerdocumenten van bank en giro, overschrijvingsformulieren, correctie- en rentenota's. Over de periode van vóór 1854 zijn alleen plannen van loterijen (vanaf 1757) en een verzameling van besluiten en verordeningen (1812-1827) bewaard gebleven. Navraag bij het Nationaal Archief leverde geen resultaat op en gezien er volgens de administratie van de Staatsloterij in het verleden vernietiging heeft plaatsgevonden (onder andere bij verhuizingen) moet worden aangenomen dat overige archiefbescheiden van vóór 1854 verloren zijn gegaan.

Verwant materiaal***BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN***

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

---

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

I. STUKKEN VAN ALGEMENE AARD

1

Verzameling van besluiten en verordeningen betrekking hebbende
op de Koninklijke Nederlandsche Loterij.

1812-1827

gedrukt

1 katern

II. STUKKEN BETREFFENDE BIJZONDERE ONDERWERPEN

A. ORGAAN

1. INTERNE ORGANISATIE

- 2** Processen-verbaal van overgifte van het kantoor bij directeurswisselingen.
1883-1937 omslag
- 3** Stukken betreffende het ontwerp en de vaststelling van een nieuwe instructie op de boekhouding, het financiële beheer en de comptabiliteit aan het kantoor der Staatsloterij, zomede op het toezicht over dat kantoor.
1888 omslag
- 4** Stukken betreffende de huisvesting en het beheer gebouw Kazernestraat 64-66-68 te Den Haag.
1899-1939 omslag
- 5** Afschriften van stukken betreffende vernietiging van archiefbescheiden.
1920-1930 omslag

2. PERSONEEL

- 6** Brief van het Ministerie van Financiën aan de directeur van de Staatsloterij betreffende de waarneming van de functie van de directeur.
1936 omslag
- 7** Afschriften van stukken betreffende de betrekking van directeur.
1936-1937 omslag

B. TAAK

- 8-15** Plannen van loterijen.
1757-1929 5 pakken en 3 omslagen
- 8** Generaliteitsloterij, 1757-1804
- 9** Bataafse Loterij, 1805-1806
- 10** Koninklijke Hollandsche Loterij, 1806-1810, omslag
- 11** Keizerlijke Hollandsche Loterij, 1811-1813, omslag
- 12** Nederlandsche Loterij, 1813-1815, omslag
- 13** Koninklijke Nederlandsche Loterij, 1816-1848
- 14** Staatsloterij, 1848-1885
- 15** Nederlandsche Staatsloterij, 1886-1929

-
- 16** Afschriften van stukken betreffende een onderzoek omtrent het in reserve houden van loten door collecteurs.
1907 omslag
- 17** Stukken betreffende het verstrekken van informatie aan "Der Reichskommissar für die besetzten Niederländischen Gebiete" over het aantal verkooppunten, c.q. joodse collecteurs.
1941 omslag